

BAKA ISTVÁN

Megtalált versek

Ezeket a verseket – és még jónéhányat – a feleségem, Tünde őrizte meg egy műbőr kötésű albumban, levelek és fényképek között. Annak idején azért maradtak a fiókomban, mert vagy megoldatlannak, vagy akkori világképemtől idegennek éreztem őket. Ma már több bennem a tolerancia – saját múltam iránt is. Ezért döntöttem úgy, hogy most – 15–20 év elteltével – közreadom ezeket a talán nem csak dokumentumként érdekes írásokat, melyeknek sok motívumát felhasználtam akkori vagy későbbi verseimben, de most úgy érzem, hogy mégis ebben a magzatvíztől még csöpögő, elvágatlan köldökzsinóru állapotukban voltak igazán érdekesek. Semmi lényegeset, csak néhány mesterkéltnél vagy a ritmust zavaró szót, kifejezést változtattam rajtuk.

Sovány vizekből

*Sovány vizekből bokrok arcát
nem issza már az ég;
kék hűvösségre zöld viharzást
most váltott át a rét.*

*Az ágaközök üres szemében
feketesség mered,
s a füvek a kenyér-sötétben
próbálják élüket.*

*Szép arcod emlékként sugárzik,
hiába vagy velem –
csak az lehetsz már, aki voltál,
élőnek jeltelen.*

*Mint zöld beszédét elfeledve
a lomb ring hangtalan,
s már nem mondhat többet magáról,
csak azt, hogy árnya van.*

1970. augusztus 22.

Most

*huszonnyolc éves vagyok, és nem tudok
 szeretni senkit. Szeretném, ha volna Isten,
 és megbüntetne. A kezemre verne vagy
 a sarokba térdepeltetne, leíratná százszor
 velem: Szeresd, akik téged szeretnek, hogy ne vedd el
 jogtalanul az ő szeretetüket! De nincsen Isten,
 csak a Sátán van. Őt látom. Kedvesem mosolyában is
 szarvának görbülését; patája az éjszaka, a patkója a hold.
 A várost, ahol születtem, mint lazán felvarrt gombot,
 leszakítja a földről. Szeretnék kisgyerek lenni,
 aki csak a kutyáktól fél és
 az idegenektől. Most attól félek,
 hogy megszeretnek. A Sátán meggyűllött engem; én
 nem merem őt gyűlölni sem. Mit tegyek, hogy magamra hagyjon?
 Mit akar tőlem? Este a bokrok gonosz vénasszonyok; körém
 kuporodnak, motyognak, talán a nevemet mondják
 visszafelé, hogy megrontsanak. Ujjait, száraz, bütykös
 ágakat, összekulcsolják – érzem, hogy meg akarnak
 fojtani. És
 akkor valaki átölel, megcsókol, el akar
 vezetni innen. De akárha csiga mászta volna meg a számam,
 irtózom, és bár látom szárnyait, amint megcsap a tollak
 avas zsírszaga, elundorodom, holott az Angyal
 jött értem el. S az öregasszonyok
 összevihognak, előttem ürítenek:
 varjú lesz minden ürüléksomó.
 Nyitnám a szám, s egyszerre kívülről látom magam:
 fogaim sírkövek, a nyelvem kushadó eb, dögszagú.
 És megvirrad; Krisztus keze a hajnal, vérzik.
 Emelj föl engem! – mire kimondom, nem látom őt, megindulok,
 a fény ürességében megyek – nincsen Isten,
 nincs bennem szeretet senki iránt;
 csak a Sátán, aki van, aki gyűllöl engem,
 de nincsen terve velem – hagy szorongani, hagy élni,
 zabálni, szeretkezni, pénzt keresni,
 hazudni – rám hagy mindent, mintha haladékot adna –
 mire?*

1976 ősze

A megszületőnek

*Te, aki még meg sem születél,
kinek csontja liszt és cukor még,
húsdod hogy épüljön, a borjat
a tagló alá most vezették,
combod még hálóban ficáncol,
saláta levelén tenyérkéed
ráncai is most terveződnek,
ezüst hajad még holdsugárból,
de koponyádnak glóbuszán az
erek már délköröket szőnek;
Te, aki vagy, de nem vagy mégsem,
hallgass meg engem, akinek már
tenyérráncai levelek
erezetébe visszafutnak,
halforma lábnyomaim is
zavaros pocsolókba bújnak,
körmeimet várja a föld:
éjében holdakként ragyognak;
hallgass meg engem Te, kinek
adatik megszületni holnap.*

*Itt állok én, s szívem köré
a vérerek úgy tekerednek,
mint kígyó a tiltott gyümölcsre;
miféle istenátká vert meg,
hogy irtózik tőlem a föld;
magamat kikkel fölfalatnám,
szívükből-szájukból kivetnek?
Magamból bujdosnék – hová?
Idegeim, mint elszakadt
vezetékek, egymásra hullnak;
fölszikerázom, de nem zuhog
a szomjas földekre a zápor
a mennybolt száraz homlokáráról,
csak összezúzott madarak, csak
megőrölt álmaim dere.*

*Itt állok én, Te eljövendő –
de hát mit adhatok neked?
gyermekkorom: vattacukorral
beragacsolt ünnepeket?
hogy édeskés lett, mire számhoz
ért a szó: szabadság, jövő;
adjam a díszletek aszályát,
az indulókat recsegő
májusi utcát, céllövöldék
durrogását, vagy ami most
sokasodik, magunkban is,
a táblákat, hogy Eladó,
Magánterület, Belépni tilos?*

*Te, aki még meg sem születél,
kinek csontja liszt és cukor még,
húsod hogy épüljön, a borjat
a tagló alá most vezették,
combod még hálóban ficáncol,
saláta levelén tenyérkéed
ráncai is most terveződnek,
de koponyádnak glóbuszán az
erek már délköröket szőnek –
amiért megszületned, élned
érdemes, bennünk nem leled meg;
hogy újra mondd az anyanyelv
minden szavát, meg kell születned,
hogy a világot elnevezzed:
a szépet szépnek, a szerelmet
szerelemnek, az igazságot
igazságnak, és magadat,
akiben előbb lesz az élet:
minden jövődő kezdetének.*

1978 nyara